

หลักยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย และมาตรฐานการพิสูจน์
ในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

สุภาภรณ์ พฤษชัยกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปรีดี พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2557

**The Principle of in dubio pro reo and the Standard of Proof
in Criminal Case for Holders of Political positions**

Supaporn Puckchaikul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2014

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาและความอนุเคราะห์จาก ศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต ที่ได้รับเป็นที่ปรึกษา ซึ่งท่านได้สละเวลาอันมีค่า ในการให้ความรู้ คำแนะนำ และติดตามความคืบหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอย่างสูงที่ทำให้ความเมตตาและกรุณาแก่ผู้ตลอดมา

ในโอกาสนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฌ นคร เป็นอย่างสูงที่ กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ นอกจากนั้น ขอกราบ ขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และรองศาสตราจารย์ อัจฉริยา ชูตินันท์ เป็นอย่างสูงที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านทั้งสามได้ให้ความรู้ คำแนะนำ และชี้แนะแนวทางอันเป็นประโยชน์สูงสุดในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์ ที่สละเวลาอันมี ค่าในการตรวจทาน แก้ไข วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ จนทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ บิดามารดา ผู้ให้กำเนิด อุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และ ให้การสนับสนุนในด้านๆ ต่างแก่ผู้เขียนเสมอมา หากมีข้อบกพร่องใดๆ ปรากฏในวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แค่เพียงผู้เดียว

สุภาภรณ์ พุกฤษ์ชัยกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๖
สารบัญภาพ.....	๗
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมติฐานของการศึกษา.....	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. แนวคิด ทฤษฎีของการดำเนินคดีอาญา มาตรฐานการพิสูจน์ในคดีอาญา และหลักกบประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย.....	6
2.1 ระบบการดำเนินคดีอาญา.....	6
2.1.1 ระบบไต่สวน (Inquisitorial System).....	6
2.1.2 ระบบกล่าวหา (Accusatorial System).....	7
2.2 หลักการดำเนินคดีอาญา.....	8
2.2.1 หลักการดำเนินคดีอาญาโดยประชาชน (Popular prosecution).....	9
2.2.2 หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ (Public Prosecution).....	10
2.3 ระบบการค้นหาความจริงในคดีอาญา.....	11
2.3.1 ระบบต่อสู้ระหว่างคู่ความ.....	11
2.3.2 ระบบตรวจสอบข้อเท็จจริง.....	12
2.4 การค้นหาความจริงในคดีอาญาของประเทศไทย.....	13
2.5 มาตรฐานการพิสูจน์ในคดีอาญา.....	15
2.5.1 ความหมายของมาตรฐานการพิสูจน์.....	16
2.5.2 ระดับมาตรฐานการพิสูจน์.....	18
2.6 หลักกบประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย (in dubio pro reo).....	23

สารบัญ

บทที่	หน้า
3. บทบาทของศาลในการค้นหาความจริงในคดีอาญา และหลักกบประโยชน์แห่งความสงสัย ให้แก่จำเลยในต่างประเทศ.....	26
3.1 บทบาทในการค้นหาความจริงของศาลในต่างประเทศ.....	26
3.1.1 บทบาทของศาลในการค้นหาความจริงในระบบคอมมอนลอว์.....	27
3.1.2 บทบาทของศาลในการค้นหาความจริงในระบบซีวิลลอว์.....	29
3.2 หลักกบประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย.....	35
3.2.1 หลักกบประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย ในประเทศระบบซีวิลลอว์.....	36
3.2.2 หลักกบประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย ในประเทศระบบคอมมอนลอว์.....	43
4. วิเคราะห์มาตรฐานการพิสูจน์ และการนำหลักกบประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย ที่นำมาใช้ในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.....	47
4.1 วิวัฒนาการของการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของนักการเมือง.....	47
4.1.1 การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของนักการเมืองในอดีต.....	48
4.1.2 การดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในปัจจุบัน.....	55
4.2 วิเคราะห์การนำหลักกบประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยมาใช้ในการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.....	61
4.2.1 ระบบการดำเนินคดีในคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.....	62
4.2.2 บทบาทในการค้นหาความจริงของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.....	65
4.2.3 มาตรฐานการพิสูจน์ในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.....	66
4.2.4 หลักกบประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยในการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.....	74
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	77
5.1 บทสรุป.....	77
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม.....	81
ประวัติผู้เขียน.....	86

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 นิตិสัมพันธ์ในทางวิธีพิจารณาความของการดำเนินคดีอาญา โดยประชาชน (Popular Prosecution).....	10
2.2 นิติสัมพันธ์ในทางวิธีพิจารณาความของการดำเนินคดีอาญา โดยรัฐ (Public Prosecution).....	10